

۱۰ دقیقه

فارسی (۲)

(ستایش، لطف خدا)

• ادبیات تعلیمی (نیکی)

درس ۱

صفحه ۱۰ تا ۱۶

فارسی (۲)

۱۰۱- معنای کدام واژه به درستی نوشته شده است؟

- (۱) توفیق: آن است که بنده، اسباب را موافق خواهش خداوند مهیا کند تا خواهش او به نتیجه برسد.
- (۲) چنگ: نوعی ساز که سر آن صاف است و تارها دارد.
- (۳) شغال: جانور پستانداری از تیره گربه‌سانان که جزو رسته گوشتخواران است.
- (۴) چاشنی‌بخش: آنچه برای اثربخشی بیشتر کلام به آن اضافه می‌شود.

۱۰۲- در متن زیر، چند غلط املایی مشاهده می‌شود؟

«موری را دیدند که به زورمندی کمر بسته و ملخی را ده برابر خود برداشته. به تعجب گفتند: «این مور را ببینید که بار به این گرانی چون می‌کشد؟» مور چون این بشنید، بخندید و گفت: «مردان، بار را به نیروی همت و بازوی همیت کشند نه به قوت تن.»

- |        |          |
|--------|----------|
| (۱) یک | (۲) دو   |
| (۳) سه | (۴) چهار |

۱۰۳- در همه گزینه‌ها حرف ربط وجود دارد؛ مگر گزینه ... .

- |                                    |                                  |
|------------------------------------|----------------------------------|
| (۱) درخت ار نخندد به گاه بهار      | همان‌ا نگرید چنمین ابر زار       |
| (۲) بی‌روی چو ماه آن نگارین        | رخساره من به خون نگار است        |
| (۳) در عقل نمی‌گنجد در وهم نمی‌آید | کز تخم بنی‌آدم فرزند پری زاید    |
| (۴) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر  | چه باشی چو روبه به وامانده، سیر؟ |

۱۰۴- فعل «شد» در کدام یک از ابیات زیر، اسنادی است؟

- |   |                                   |
|---|-----------------------------------|
| (۱) یقین، مرد را دیده، بیننده کرد       | شد و تکیه بر آفریننده کرد         |
| (۲) چو بانو چنان دید، شد سوی کوه        | رسیدند تا پای کوه آن گروه         |
| (۳) منزل حافظ کنون بارگه پادشاست        | دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد |
| (۴) همچو بید از غم هجران دل من می‌لرزید | کان سهی سرو خرامان متمایل می‌شد   |

۱۰۵- در کدام گزینه «جناس همسان» به کار نرفته است؟

- |                                      |                                       |
|--------------------------------------|---------------------------------------|
| (۱) گفتی هوای باغ در ایام گل خوش است | ما را به در نمی‌رود از سر هوای یار    |
| (۲) آن اطللس سیه که شب تار نام اوست  | تاری ز پرده در خلوت سرای ماست         |
| (۳) گر ماه من ز مهر بود دور دور نیست | تا بوده مهر و ماه ز هم دور بوده‌اند   |
| (۴) برو ای ترک که ترک تو ستمگر کردم  | حیف از آن عمر که در پای تو من سر کردم |

۱۰۶- در کدام گزینه تمامی ارکان «تشبیه» در بیت مشهود است؟

- (۱) یا برو همچو زنان رنگی و بویی پیش گیر
  - (۲) چو شبنم در هوای مهر او سودای همت کن
  - (۳) نیست خصمی آدمی را غیر خود چون عنکبوت
  - (۴) در نابستهٔ احسان گشاده‌ست
- یا چو مردان اندر آی و گوی در میدان فکن  
 که در بازار فرصت نیست قدری فطرت دون را  
 دام راه هر کسی از تار آمال خود است  
 به هر کس آنچه می‌بایست داده‌ست

۱۰۷- مفهوم کدام بیت در برابر آن نادرست است؟

- (۱) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست
  - (۲) خدا را بر آن بنده بخشایش است
  - (۳) بخور تا توانی به بازوی خویش
  - (۴) زنخدان فرو برد چندی به جیب
- که دون همتانند بی مغز و پوست (بخشندگی از خردمندی است)  
 که خلق از وجودش در آسایش است (بخشایش الهی موجب آسودگی است)  
 که سعیت بود در ترازوی خویش (توصیه به کوشش و تلاش و تکیه بر خود)  
 که بخشنده، روزی فرستد ز غیب (انتظار برکت بدون حرکت)

۱۰۸- مفهوم نهایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) ترجیح عقل بر توکل
  - (۲) رزق هر چند بی‌گمان برسد
  - (۳) تلاش برای کسب روزی
  - (۴) شرط عقل است جستن از درها
- رزاق بودن خداوند  
 دعا برای باز شدن درهای رزق

۱۰۹- در بیت «بگیر ای جوان دست درویش پیر/ نه خود را بیفکن که دستم بگیر» با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

- (۱) چون زلف هر که را که فتد کار در گره
  - (۲) کنون که قوت بازوی رستمی داری
  - (۳) چو روزی به سعی آوری سوی خویش
  - (۴) هر که چین تنگ خلقی از جبین بیرون نکرد
- با دست خشک عقده گشا همچو شانه‌ایم  
 برآر از چه بیژن روان روشن را  
 مکن تکیه بر زور بازوی خویش  
 متصل در زیر شمشیر است از ابروی خویش

۱۱۰- مفهوم عبارت «خداوند صاحب اختیار عالم است» به کدام بیت زیر نزدیک‌تر است؟

- (۱) به نام چاشنی‌بخش‌زبان‌ها
  - (۲) و گر توفیق او یک سو نهد پای
  - (۳) به ترتیبی نهاده وضع عالم
  - (۴) در نابستهٔ احسان گشاده‌ست
- حلاوت‌سنج معنی در بیان‌ها  
 نه از تدبیر کار آید نه از رای  
 که نی یک موی باشد بیش و نی کم  
 به هر کس آنچه می‌بایست داده‌ست